

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

1GN370 Undervisning i fritidshem A: Språk, kommunikation och estetiska uttrycksformer, 15 högskolepoäng

Literacy Learning and Aesthetic Forms of Expression, 15 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2023-06-26.

Reviderad 2024-10-07. Revision på grund av att kursen flyttas till Institutionen för pedagogik.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2025.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet + Engelska 6, Naturkunskap 1b alt. Naturkunskap 1a1 + 1a2 och Samhällskunskap 1b alt. Samhällskunskap 1a1 + 1a2. 1GN470 Att vara lärare i fritidshem

eller motsvarande

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för teorier och metoder för elevers grundläggande språk-, litteracitets- och kommunikationsutveckling,
- kritiskt-analytiskt redogöra för hur språkteoretiska perspektiv och metoder didaktiskt kan omsättas i fritidspedagogisk undervisning,
- redogöra för hur elevers olika språkvärldar och möte med populärkultur kan ligga till grund för fritidspedagogisk undervisning,
- redogöra för och problematisera innebörden av estetiska lärprocesser, både mediespecifik och medieneutral, för elevers meningsskapande och lärande,
- utifrån ett didaktiskt förhållningssätt beakta och kommunicera olika aspekter i undervisningen, med särskilt fokus på hållbarhet, likabehandling och barns rättigheter enligt Barnkonventionen,
- utifrån tidigare forskning designa didaktiska aktiviteter för lekintegrerad undervisning i fritidshemmet,
- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra och utvärdera aktiviteter som främjar elevers kommunikativa utveckling med hänsyn till elevers individuella behov och förutsättningar,
- värdera och använda olika material och tekniker i undervisningen, utifrån olika situationer och syften, och kunna anpassa dessa efter elevernas förutsättningar,
- söka i databaser, systematiskt sammanställa och tematisera innehåll i aktuell vetenskaplig litteratur inom det fritidshemspedagogiska området,
- använda vetenskapliga insamlingsmetoder och såväl kvalitativ som kvantitativ analys för att tillvarata elevers kunskaper och erfarenheter samt dokumentera resultat i en vetenskaplig rapport.

Innehåll

Kursen tar sin utgångspunkt i uppdraget för lärare i fritidshem att skapa en utvecklande, stimulerande och meningsfull fritid utifrån elevers behov, intressen och erfarenheter i relation till ett didaktiskt perspektiv. Centralt för kursen är ett undersökande, experimenterande och gestaltande arbetssätt. Grunden för kursen är estetiska lärprocessers betydelse för undervisning och lärande som integreras i lek och elevers meningsskapande i fritidshemmet. Ett annat fokus i kursen är de olika språkvärldar som omger barn i mötet med populärkultur i form av barn- och ungdomslitteratur, film, bild, musik och olika digitala medier samt hur dessa påverkar och kan användas för att utveckla barns språk. För att synliggöra dialektiken mellan didaktisk teori och praktik är utgångspunkten för kursen estetiska lärprocessers betydelse för undervisning och lärande som integreras med lek och barns meningsskapande i fritidshemmet. Både mediespecifik (bild, drama, musik och rörelse) och medieneutral estetik (när målet med estetik är instrumentellt, som medel för något annat ämnesinnehåll) ingår. Ovanstående kopplas till olika språkliga uttrycksformer för att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och utifrån barns perspektiv och i enlighet med barnkonventionen. Kännedom om grundläggande läs- och skrivinlärning ingår i kursen. Därtill problematiseras olika perspektiv på läs- och skrivutveckling med fokus på fritidshemmets speciella villkor och praktik. Kursen inkluderar didaktiska förhållningssätt till planering, genomförande och utvärdering/bedömning av ämnesspecifik lekintegrerad undervisning i fritidshem. Kopplingen till lärarens

professionsbas och institutionella roll stärks genom verksamhetsintegreringen.

Professionell progression

I kursen ges studenten möjlighet till att (under VI-dagar) utveckla förmåga till yrkesmässig handlingsberedskap. Vidare behandlas frågor om läraruppdraget och ämnesdidaktiskt kunnande, samt hur dessa uppdrag kan komma till uttryck i det pedagogiska arbetet. Centralt i kursen är styrdokumentens målsättning och hur dessa kan formuleras och omsättas i pedagogisk praktik för att vara ändamålsenliga och anpassade till elevers lärande och utveckling. I kursen ges studenten möjlighet att reflektera över vikten av att känna till elevernas erfarenheter, kunskaper, förutsättningar och skilda sätt att lära. Studenten tränas i att designa undervisning som inbegriper användning av digitala verktyg i syfte att främja elevers lärande.

Kopplingen till yrkespraktiken i kursen stärks genom verksamhetsintegrering då studenten ges möjlighet att lägga grunden för sin förmåga till yrkesmässig handlingsberedskap. Verksamhetsintegreringen ger studenten även möjlighet att reflektera över och ställa frågor om fritidshemmets verksamhet utifrån didaktiska och pedagogiska teorier och praktiska moment. Studenten tränas även i att relatera grundläggande värden i styrdokumentet till den fritidspedagogiska verksamheten och det egna förhållningssättet.

Vetenskaplig progression

I kursen ges studenten en introduktion till forskningsetiska principer, vetenskaplig analys och allmänna karaktäristiska drag för akademiskt skrivande. Studenten ges också möjlighet att genom övning förstå skillnader mellan olika skrivdomäner (t.ex. skillnader mellan personlig, professionell och akademisk skrivdomän), möta några vanliga vetenskapliga texttyper samt kvalitativa och kvantitativa studier. Vidare utvecklas förståelse för grundstrukturen i en vetenskaplig text, hur artiklar byggs upp och vad som utgör vetenskapliga problem och frågor i ämnet. Att kunna söka svar på frågor i olika typer av källor ingår också, liksom att få kännedom om att det finns en mångfald av vetenskapsteoretiska perspektiv/ansatser. Undervisningen möjliggör för studenten att ta del av hur andra använder olika typer av data i ämnet, förstå vad en systematisk sammanfattning, analys och framskrivande av slutsatser utifrån ett empiriskt datamaterial kan innebära, samt känna till och i egen text tillämpa allmänna normer för språkriktighet och textdisposition, referenshantering och strukturering. I kursen kommer sådana aspekter av vetenskapligt förhållningssätt till uttryck genom att studenten under handledning får söka i databaser, sammanställa och tematisera innehåll i vetenskapliga artiklar, genomföra mindre studier och tillämpa begrepp i analyser, under handledning producera eget empiriskt material med ett specifikt vetenskapligt perspektiv, samt systematiskt sammanställa litteratur.

Globala värden

I kursen ges studenten en orientering inom utbildningsväsendets demokrati- och värdegrundsuppdrag samt hur dessa uppdrag kan komma till uttryck i det fritidshemspedagogiska arbetet i en mångkulturell skola. I detta sammanhang ingår även perspektivet sexualitet och relationer. Barnkonventionens betydelse för att ta tillvara barns intressen betonas. Vidare ges studenten möjlighet att med relevans för kursinnehållet konkretisera olika perspektiv av lärande för hållbar utveckling. Frågor om likabehandling konkretiseras genom att ett fritidshemsdidaktiskt perspektiv relateras till alla elevers rätt till stöd och utveckling efter sina speciella förutsättningar.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och workshops samt verksamhetsintegrerat arbete.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursens mål examineras genom en skriftlig individuell inlämningsuppgift, en gestaltande redovisning av gruppuppgift med tillhörande skriftlig inlämningsuppgift, ett muntligt seminarium, en multimodal redovisning av gruppuppgift samt en skriftlig individuell rapport.

För kursbetyget Godkänd ska samtliga examinationer bedömas som minst godkända. För betyget Väl godkänd krävs dessutom att minst tre examinationer bedöms som Väl godkända.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

1GN415 Fritidshemmets didaktik, meningsfull fritid, 7,5 hp

1GN425 Fritidshemmets didaktik, meningsfull fritid/VI-profil 7,5 hp

1GN004 Kommunikation och språkutveckling för lärande i fritidshem, 4,5 hp

1GN228 Kommunikation och språkutveckling för lärande i fritidshem/VI-profil, 4,5 hp

1GN407 Grundläggande läs-, skriv- och matematikutveckling för lärande i fritidshem, 3 hp

1GN430 Grundläggande läs-, skriv- och matematikutveckling för lärande i fritidshem/VI-profil, 3 hp

Övrigt

Kursen ingår i grundlärarprogrammet inriktning fritidshem (LGFRI), 180 hp.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Bergnehr, Disa (2019). Barnperspektiv, barns perspektiv och barns aktörskap – en begreppsdiskussion. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*, 5, s. 49–61. (14 s.) (tillgänglig på internet).

Dahl, Marianne (2014). *Fritidspedagogers handlingsrepertoar. Pedagogiskt arbete med barns olika relationer*. Diss. Linnaeus University Press, (Valda kapitel, ca 60 s.). ISBN 9789187925221. (tillgänglig på Internet).

Doverborg, Elisabeth & Pramling Samuelsson, Ingrid (senaste upplagan). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. Liber, (92 s.).

Elvstrand, Helene, Simonsson, Maria & Lago, Lina (Red.). (2019). *Fritidshemmets möjligheter: att arbeta fritidspedagogiskt*. (Upplaga 1). Studentlitteratur. (valda kapitel, ca 100 s.). ISBN 9789144119953.

Fast, Carina (senaste upplagan). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Studentlitteratur. (valda delar, ca 50 s.).

Haglund, Björn, Gustafsson Nyckel, Jan & Lager, Karin (red.). (2020). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. (1 uppl.). Gleerups (Kap. 5, 8, 9, 10 ca 85 s.). ISBN 9789151101019.

Hansson Stenhammar, Marie-Louise (2020). *Fritidshemmets pedagogiska uppdrag: Undersökande, estetiska och ämnesövergripande arbetsätt*. Natur & Kultur. (124 s.). ISBN

1. 9789127826861.

Herrlin, Katarina & Frank, Elisabeth (senaste upplagan). *Fritidshem: Språkutvecklande aktiviteter – en idébank*. Natur & Kultur. (85s.)

Hjalmarsson, Maria (2019). Fritidshemmet – en utbildningsarena i spänningen mellan omsorgstradition, ökade kvalitetskrav och förtydligat uppdrag. *Kapet, Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift*, 15(2), 11–23. (12 s.). (tillgänglig på internet).

Kindenberg, Björn (red.) (2016). *Flerspråkighet som resurs: symposium 2015*. Liber. (Kap. 2, 13 s.). ISBN 9789147122073. Tillhandahålles av institutionen.

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (red.). (2020). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken*. (2. uppl.). Gleerups. (valda kapitel, ca 100 s.). ISBN 9789151104126.

Kåreland, Lena (senaste upplagan). *Skönlitteratur för barn och unga: historik, genrer, termer, analyser*. Studentlitteratur. (valda delar, ca 150 s.).

Lager, Karin (2018). Att undervisa i fritidshem : omsorg, lärande och utveckling i en helhet. *Educare*, (2) 51–68. (17 s.). (tillgänglig på Internet).

Lindgren, Simon (senaste upplagan). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. Liber, (valda delar, 150 s.).

Ludvigsson, Ann & Falkner, Carin (2019). Fritidshem – ett gränsland i utbildningslandskapet. Lärare i fritidshems institutionella identitet. *Nordisk tidsskrift för pedagogik och kritikk*. 5, 13–26, (13 s.). (tillgänglig på internet).

Lundgren, Ulf P. (red.) (2006). *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådet. (valda kapitel, ca 80 s.). ISBN 91-7307-083-1 (tillgänglig på internet).

Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik*. Natur & Kultur. (192 s.) ISBN: 9789127419568

Martinez, Carolina (2019). Promoting critical digital literacy in the leisure-time center:

views and practices among Swedish leisure-time teachers. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 14(3–4), 134–146 (13 s.). (tillgänglig på internet).

Pihlgren, Ann S. (senaste upplagan). *Språkdiraktik i fritidshemmet: språkundervisning medan livet levs*. Natur & Kultur. (232s.)

Skolverket (senaste upplagan). *Greppa språket - ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. (Kap. 3–5, ca 80 s.).

Skolverket (senaste upplagan). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*, 2022. Skolverket. (Kap. 1-2 och 4, 16 s.).

Wernholm, Marina (2019). Children's shared experiences of participating in digital communities. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 13(4), 38–55. (16 s.). (tillgänglig på internet).

Qvarsell, Birgitta (2003). Barns perspektiv och mänskliga rättigheter: Godhetsmaximering eller kunskapsbildning? *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 8(1–2), 101–113. (12 s.). (tillgänglig på internet).

Dessutom tillkommer aktuell barnlitteratur (ca 100 s.) och aktuell fritt tillgänglig vetenskaplig litteratur (ca 100 s.).